

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50
Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petto eilutė 40 c., prieš tekstą dvigubai.
:- Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. :-

1 (345)

Kaunas, 1926 m. sausio m. 1 — 7 d.

VIII metai.

Sveiki, sulaukę naujų 1926 metų.

Naujus metus pradėdant.

Štai ir 31 gruodžio, štai paskutinė eilutė, kurią turėsime šiandien parašyti senųjų metų margajame lakšte ir pastatyti jo pabaigoje paskutinį tašką. Ryt atskleidžiame naują gyvenimo lakštą, naują istorijos puslapį, kurio antraštėje stovės vieni vienas didžiuliais ženklais parašytas skaitmuo „1926“. Ir daugiau nei vienos raidės, nei vieno žodžio, nei vieno pradėto raizgyti sakinio jame. Jisai bus tuščias. Jame mes privalėsime surašyti ateinančiais metais nuveiktus darbus, atliktus žygius. Jame turėsime suteikti ateičiai žinių apie savo pasišventimą tėvynei, savo meilę bei pasižymą atsidėjus jai tarnauti.

Tat suprantama, kodėl mes peržengdami senųjų metų slenksį ir įžengdami į naujųjų metų platųjį kelią privalome gerai apsigalvoti ir su atyžia peržiūrėti ką nuveikėme vakar ir ką turėsime nuveikti ryt. Kiekvienas žino, jog laikas, tartum upelis, vienai sekundei nesustodamas plaukia tolyn, dirbdamas savo darbą. Reikia mokėti naudoti jo jėgą ir priversti ją savo reikalams tarnauti. Jeigu naujai atskleistas gyvenimo puslapis tuščias, jeigu jame mes privalėsime surašyti nuveiktus darbus ir jeigu mes esame užsimoję kuo daugiausiai savo naudai jų nuveikti, tai savaime aišku, jog pirmučiausia turime pagalvoti apie darbų planą naujiems metams ir jo vykinimo tvarką. Tokia kiekvieno tvarkingai padedamo ir nuosekliai varomo darbo logika.

Bet ar galime mes čia nusistatinėti atskirus planus, atskirus metų tvarkaraščius kai šie pastarieji yra jau nustatyti ir surašyti. Užsiėmimų lauke ir kareivinėse laiko suskirstymas, iki vienai užimčiai, viskas juk kitiems metams jau senai vadovybės yra paruošta ir numatyta. O jeigu taip, tai mums čia lieka vien pasisakyti, kaip mes tą tvarkaraštį priva-

lome įgyvendinti, kitaip sakant, kaip turime dirbti, kad kuo daugiausia nuveiktų ir kuo daugiausia gerų vaisių sulauktų.

Tiksliai, be atodairos, su noru, štai trys įsakymai, kuriuos, pradėdami naujuosius metus, privalome gerai įsidėti į savo galvą ir nuolatos juos atminti. Tikslus, be atodairos įsakymų pildymas, sąžiningas, su atsidėjimu ir noru pareigų ėjimas — štai šarvai, kuriais mes privalome šiandien apsišarvuoti, stodami į 1926 m. darbą. O darbo yra daug. Sutrumpinti kareiviavimo metai nesutrumpino numatytos karo žinioms įgyti programos ir nesumažino paties reikalo rimtai karan ruoštis. Todėl nei vienos minutės nei vienos sekundės negali būt gaišuojama, bet priešingai dirbama išsijuosus ir, be to, dirbama ne iš po lazdos, bet su noru, neatsižvelgiant jokių sąlygų, nuolatos lygiai, be trukčiojimų ir tiksliai.

Be to, dirbama vienybėje, petys į petį, vyras į vyrą, susimetus į vieną kumštį. Mes turime pagaliau susiprašti, jog pirmučiausias ir pavojingiausias mūsų priešininkas yra ta kirmėlė, kuri įvairių įvairiausioms varoms dangstydamasi dažnai šliaužia mūsų tarpan vienybei ardyti, kad jos veikimui kelią nukirstų privalome daugiau vienas kitą pamylėti, daugiau prisirišti, turime arčiau vienas kito gyvenimą sekti, mokytis jį suprasti, ir broliškumo ryšiais susijungti. Turime išmokti gerbti vienas kitą ir garbingai gyventi. Mūsų tautos tvirtovės glūdi mūsų vienybėje ir broliškume, mūsų susipratime ir fautiško bei pilietiško subrendimo veiksnys. Kelkime užtat jį tenai, kur jis smunka, ukdykime jį tenai, kur rodosi jo mažučiai diegai. Lai naujieji metai atneš mums daugiau vienybės, lai padės mums arčiau vienas kitą pažinti, arčiau susigyventi ir daugiau darbų nuveikti šioje dirvoje, negu prieš tai buvo nuveikta.

Sveiki, sulaukę Naujų Metų!

Kodel turime viršininkų klausyti.

I. Ar verta šiuo reikalu kalbėti. Straipsnio antrašte ne vienam skaitytojui gali pasirodyti keista, o gal ir nesuprantama. Ne vienas, dirstelėjęs į ją, gali rimtai paabejoti dėl gvildenamo klausymo tikslumo. Iš tikrųjų, ar galima statyti klausuko ženklą (kodel turime viršininkų klausyti), kai neklausyti pastarųjų negalima, kai neklausant karį įstatymai leidžia jėga priversti klausyti. Kitas reikalas būtų, jei, sakysime klausymo ar neklausymo dalykai būtų kiekvienam kariui pavesta spręsti. Tada suprantama būtų visais atžvilgiais, kas vertė mus panašų klausimą gvildinti. O dabar, kai nė vienas mūsų neturi teisės net galvoti apie tai galima ar negalima klausyti ar neklausyti, bet turi be atodairos, nemurmėdamas įsakymus pildyti, negali būti ir šnekos apie tai, kodel mes turime viršininkų klausyti. Tokia yra tvarka, taip daryti liepia įstatymai ir viskas, galės pasakyti ne vienas skaitytojas. O jeigu taip, tai ko čia be reikalo burną aušinti. Juo labiau, kad mūsų amžiuje yra paprasta viskas trumpai daryti: trumpai kirpti, trumpai siūti, o taip pat trumpai galvoti ir t. t.

Siaip mūsų straipsnį sutikęs skaitytojas, žinoma, iš dalies turės tiesos, bet ne daugiau aguonos grūdo. Kad įstatymas liepia vienaip ar kitaip elgtis, tas dar nereikia, kad negalima, o antra vertus ir nereikia klausyti, kodel įstatymas taip, o ne kitaip liepia daryti, elgtis, kodel jis yra taip, o ne kitaip parašytas. Mes šia mintimi čia ir vadovavomės panašų klausimą keldami. Taigi, kad suprastumėm kodel viršininkų turime klausyti, pirmučiausia turime atsakyti į klausimą.

2. Kuriomis sąlygomis atsiranda viršininkas ir kam jis reikalingas. Jei mums šiandien reiktų, sakysime, kuris nors sunkus daiktas pakelti, o jam iš vietos išjudinti reiktų ne mažiau kaip 10—15 vyrų, tai klausimas ar galėtumėm šį darbą atlikti, jeigu kiekvienas savo nuožiūra ir supratimu spręstų uždavinį. Aišku, kad ne. Juk tam, kad sunkų daiktą pakeltus, kuriam darbui reikia ne vieno, bet daugelio žmonių, reikia, kad jų visų pajėgos būtų sujungtos į vieną didelę pajėgą, sublokštos į vieną „pundą“ anot žmonių. Bet to dar negana. Jeigu mes, sakysime, turime didelį akmenį, kurį apkibę vyrai ryžtasi kelti, tai maža to, kad pastarieji jį iš visų pusių apspito, nagus kur reikia įleido ir jau nori ištiesti sulenkta nugarkaulį, reikia dar kam nors surikti „valio“ ar kaip kitaip, žodžiu duoti signalą, kad metas jau kelti, nes be to, vienas patrukčios, pastenės, po jo kitas patryps ir kadangi pajėgos nesujungtos bus į vieną daiktą, nieko gero neišeis. Tam, kad visi sutartinai veiktų, reikia vadovavimo ir, tai ne kelių, bet vieno, kuris ir bus vadovas, viršininkas, vedėjas arba dar kaip kitaip vadinamas žmogus, betgi kuris vadovaus savo padėjėjams. Kiekvienas darbas, atliekamas ne vieno, bet daugelio žmonių, reikalingas yra vadovo, viršininko, nes be jo negali būti ne tik tai ką sėkmingas, bet negali būti panašiomis sąlygomis net pradedamas. Kitaip sakant, be viršininko negalima bendras darbas dirbti, arba dar kitaip, viršininkas reikalingas yra tam, kad atskirų žmonių jėgas sujungtų į vieną daiktą, sudarytų iš jų vieną „pundą“, kuris bus nukreiptas uždaviniui spęsti. Tą darbą atlikdamas viršininkas vadovauja savo talkininkams. Jis prižiūri pastaruosius, tikrina jų pasišventimą, šalina klaidas, šluoja lauk nesūsipratimus, vaidus, žodžiu jis yra uola, kuria laikosi jo talkininkų būrys ir visas darbas. Tas visas iš dalies, kad ir ne visai, betgi šį tą jau mums pasako apie tai.

3. Kodel mes turime viršininkų klausyti? Žinome jau, kad be viršininkų negalime apsieiti ir tai jau daug liudija, kodel mes jų turime klausyti, bet greta

šios minties yra eilė kitų dalykų, kurie irgi patvirtina, kad savo viršininkų turime klausyti atsidėję ir pasišventę ne tik dėl to, kad tai daryti įstatymas liepia, kad be viršininkų negalimas bendras barbas, bet ir štai dėl kurių priežasčių.

Kiekvienas viršininkas yra ilgai ir daug dirbęs iki jis tapo viršininku. Vien karininko laipsniui įgyti reikalinga 8 metai gimnazijoje mokytis ir 3 karo mokykloje, o įgijęs pirmąjį laipsnį karininkas yra skiriamas jaunesniuoju, o iki jisai pasieks vyresniojo karininko vietos (kuopos vado), reikės daug duonos suvalgyti ir nemaža puspadžių suplėšyti.

Be to, kiekvienas viršininkas rūpinasi savo valdiniais. Jis yra jų tėvas. O jeigu kada ir pabaudą uždeda, tai irgi ne pikto, bet tėviško, noro vedamas. Ar gali kuris vaikas pasakyti, jog jį tėvas nemylėjęs. Maža rasis tokių tėvų, kurie savo vaikais nėsirūpintų, nesidalintų su pastaraisiais paskutiniu duonos kąšniu, bet ar daug rasis tokių vaikų, kurie neragavę „beržinės“ išaugo. Tas pats liečia ir viršininko tėvišką ranką. O kad viršininkas rūpinasi savo valdiniais dažnai nemažiau tėvų, tai kiekvienas, tarnavęs kariuomenėje yra pakankamai patyręs. Žinoma, kaip žmogaus be ydų nerasi, taip ir viršininkai ne visi vienodi. Yra visur išimčių. Bet tai bus išimtis, o bendra taisyklė viena, jog viršininkas yra valdinių tėvas.

Reikia taip pat nuolatos atminti, kad viršininkas liepdamas savo valdiniui bet kurį darbą atlikti, dažniausiai panašiai elgiasi ne dėl to, kad jam šiaip jau mintis į galvą įstrigo, bet dėl to, kad yra gavęs šiuo reikalu aukštesniojo viršininko įsakymą. Už jo atitinkamą išpildymą yra atsakingas ne tik vienas valdinys, kuriam liepta įsakymą išpildyti, bet ir patsai viršininkas įsakytojas. Šiuo atžvilgiu ir viršininkas ir valdinys abu yra lygūs. Valdinytis nėra daiktas, o viršininkas to daikto savininkas. Tiek viršininkas, tiek valdinys atsako už netinkamą ar višišką įsakymo neišpildymą prieš aukštesnį viršininką, o be to vienas liepdamas, kitas vykdydamas įsakymą jie abu yra įsakymo įvykdymo dalyviai. Pradžioje buvo žodis, šv. Evangelijos lūpomis, kuris virto kūnu.

Ši apystova rodo mums pamatus, kuriais yra pagrįsti visi viršininko reikalavimai bei liepimai. Kiekvienas viršininkas reikalaujamas iš valdinio tinkamo pareigų ėjimo ar tinkamo elgesio daro tai remdamasi įstatymu, o ne savo nuožiūra, užtat ne tik valdinys, kuris pareigas blogai eina nusižengia prieš įstatymus ir einant jais turi būt baudžiamas, lygiai taip pat nusižengia prieš įstatymus ir viršininkas, kuris panašaus darbo nesudraudžia, nereikalauja tinkamo elgesio bei sąžiningo pareigų ėjimo. Klausydami viršininko, mes klausome įstatymo, lygiai taip pat, kai viršininkas baudamas mus už prasižengimus, elgiasi irgi sulig įstatymais, o jei taip nesielgtų — laužytų įstatymus.

Kiekvienas viršininkas, kaip jau buvo aukščiau sakyta, klauso aukštesnio viršininko, o šis dar aukštesnio, pastarasis dar aukštesnio iki pasiekia krašto apsaugos ministerio ir valstybės Prezidento — aukščiausių mūsų viršininkų. Valstybės Prezidentas yra renkamas Seimo, o Seimą renka visi piliečiai. Ką tas mums pasako? O gi tą, kad mes klausydami viršininkų, skiriamų mūsų valdžios, kuri kaip jau buvo pasakyta pareina nuo mūsų visų, tuo pat mes klausome visos tautos balso, visos tautos liepimo. Štai kodel maža klausyti viršininko, maža—be atodairos, su atsidėjimu pildyti jo įsakymus, bet reikia dar savo viršininką gerbti ir jį mylėti. Taigi būkime drausmingi ir klusnūs, mylėdami ir gerbdami vienas kitą, taip pat mylėkime ir gerbkime savo viršininkus, atminkime, jog panašiai darydami mes tuo pat mylėsime savo valstybę ir savo tautą. O kad taip ištikrųjų yra turi būti visiems aišku iš to kas aukščiau pasakyta.

J. Tomkus.

Vadas.

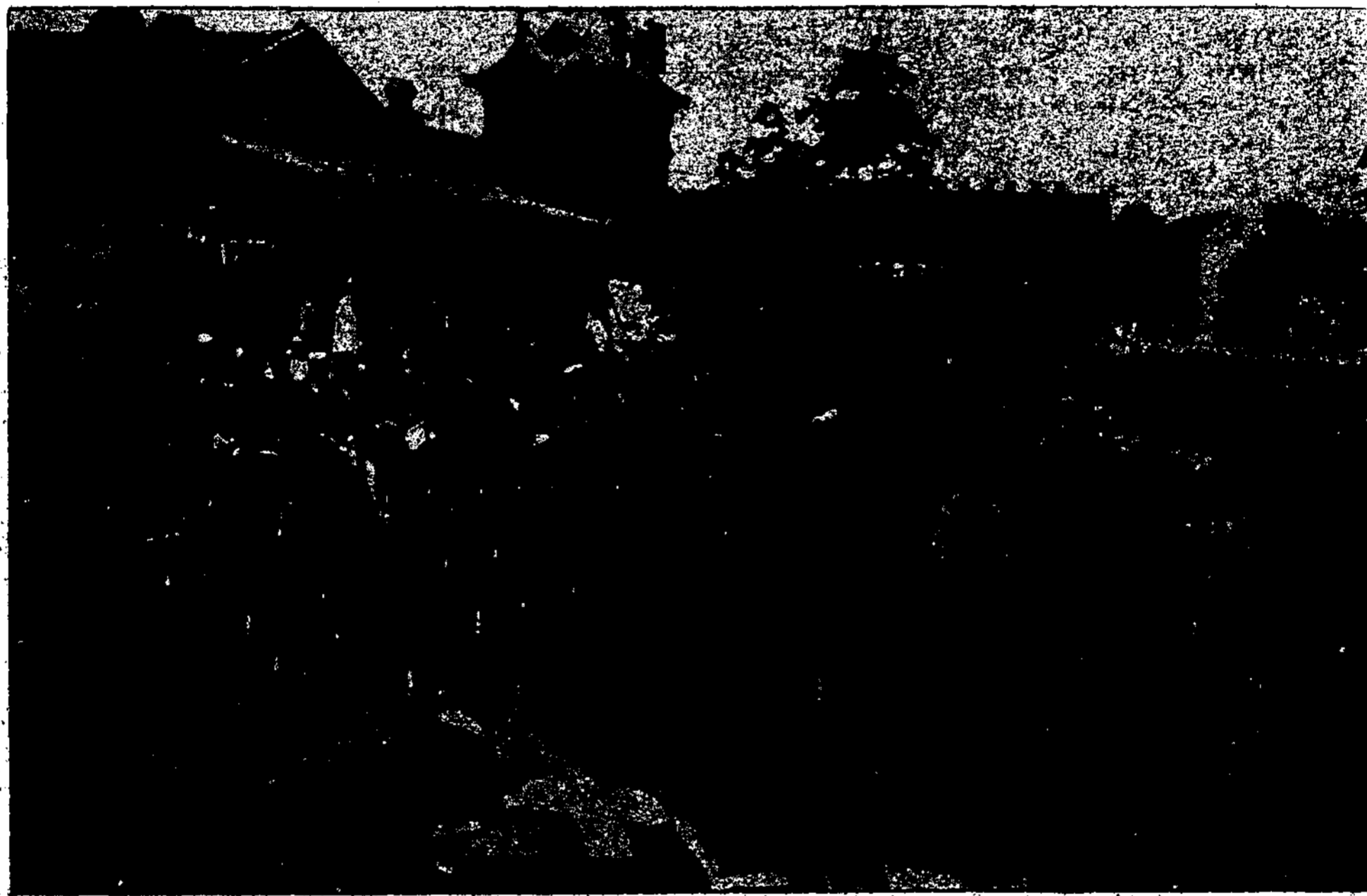
Praūžė karo baisenybės. Viskas pradėjo tvarkytis. Šalis, pažinus vokiečių, bolševikų ir lenkų valdymą, atsiduso pilna krūtine. Kam likimas davė plunksnos dovaną, tas pradėjo rašyti tų laikų atsiminimus. Daug randame ir mūsų „Kary“ tų laikų gražių apysakų, vaizdelių. Mane labai sujaudino „Trimito“ š/m. apsakymėlis „Vadas“ su leitenanto Ražo vaidmenimi. Tikrai kilnios dvasios ir pasišventimo atgimusiai Lietuvai būta to leitenanto Ražo su jo lyg pašiepiančiu posakiu: „jei Dievui nereikia, velnias neims“..., bet palikime jį amžinai ilsėtis.

Man parūpo kitas vadas, gal irgi ne mažiau garbės vertas, tai šių laikų vadas mokytojas ir savo jaunesniųjų brolių kareivių auklėtojas. Šios rūšies darbininkai dažnai visai pamirštam, nors jie iš tikrųjų dirba sunkų, atsakomą ir nematomą skruzdelių darbą.

darbai. Dažnai pasitaikydavo, kad geras ir pavyzdingas mūšiuose kareivis ramiausiai knarkė per tas pamokas kur nors šiltame užpečky, pašauksi, šoka ir sako „aš nemiegojau, tamsta vade, aš klausiau“. Ilgai vadas laužė sau galvą, kuo geriausiai būtų kareivius sudominus.

Štai vieną rudens pavakarį, pašokęs nuo suolo, pasakė: „mėginsiu dar ir šitą!“ Leitenantai patylomis gardžiai nusijuokė, pamane sau „na mūsų vadas jau ir iš galvos išsikraustė, ką mums čia naujo išgalvojo, tur būt dar tvirčiau reikės „statyti purvan koją“. A tie vadai? Jie vis nors ir kaime pasižymėti nori. Mes nabagai leitenantai kėskime jų išmislus“.

Kitą vakarą vadas sušaukė visą kuopą į kalbamąją mokyklą. Visi žiūri, kas čia bus. Liepė kur galima sėstis, pats su kokiais tai popieriais ir knygutėmis atsisėdo už stalo, tyla.

Karo muzėjaus sodnelis vasarą per iškilmes.

Didelis Trakų apskrities kaimas. Purvo iki kelių, nei važiuote išvažiuoti, nei briste išbristi. Kaimo vidury iš kitų namų išsiskiria savo kuklumu, lyg skaištaveidė mūsų sesytė lietuvaitė, vienas medinis namelis su mūkele ant lango. Tai, kaip ten sako, ūkininko Jasaičio pirkia. Jo vienas sūnus Kaune tarnauja, kitas jau, Lietuvą begindamas, „pas Dievulį nuėjo“ kaip jo mamytė su ašaromis sakydavo.

Stovėjo ten pėstininkų kuopa. Tą gražų namuką vadas kodėl tai paskyrė kuopos mokyklai, o ne raštinei ar sau; toje kuopoj be vado dar buvo ir du leitenantai: vienas buvęs mokytojas, kitas buvęs puskarininkis, uostęs parako visą didįjį karą, už pasižymėjimus Lietuvoje pakeltas į leitenanto laipsnį. Gerai jie visi ir su kuopa ir tarp savęs sugyvendavo. Tarka ir klusnumas buvo jų darbo pagrindu.

Dalis kuopos kareivių dalyvavo mūšiuose. Seni, uostę parako, vilkai. Jų keli buvo sužeisti, kelių krūtines puošė „Vyties kryžiai“.

Kas buvo fronte, tas žino, kad grįžus į kaimus mokytiis nebenorima. Ką daryti, kad įsakyta? — Nori ar nenori, bet mokytiis turi. Ypač tiek rikiuotės užsiėmimų. Tada dar nebuvo dabartinių statutų, todėl reikėjo dažniau taip „koją duoti“, kad žemė drebėtų, nes to reikalavo tų laikų vadovybė. Statutų mokymas mažose, tvankiose grįčiose irgi ne patys linksmiausi

— Adomaiti, esi geras kareivis, todėl pasakyk man, brole, kas tai yra Lietuva?

— Mūsų tėvynė, tamsta vade.

— Gerai. Kas ją valdo?

— Nežinau, tamsta vade.

— Ar girdėjai ką nors apie mūsų Steigiamąjį Seimą, Prezidentą, ministerių kabinetą?

— Ne, tamsta vade, negirdėjau.

— Puskarininkį Pumputi, ką, sveikas, apie tai papasakosi?

— Ar aš?

— Nagi sveikas, o ne aš.

— Esu tik, tamsta vade, girdėjęs, kad ką tai į kokią ten valdžią rinko. Važinėjo visokių agitatorių ir jų kiekvienas save ir savo draugus nuo bačkos gyrė.

— Viršila, o gal tamsta pasakysi?

— Ar mes...

— Na, palauk?

— Tad, vyručiai, geriau aš jums šiandien papasakosiu, o kitą kartą jūs man. Tik klausykite, nes būtinai ir kiekvieno klausinėsiu. Visi mes turime, sulig išgale, žinoti apie savo valstybę ir jos gerovę. Kol buvo mūšiai, sunku tai buvo padaryti, bet dabar ne tik galima, bet reikia.

Iš pradžių tykiai, paskui vis balsiau pradėjo vadas jiems bendrais bruožais pasakoti apie senovės Lietuvą.

jos galingumą, jos sienas, valdovų darbus ir vargus. Sklandžiai jis kalbėjo ištisą valandą. Juto, kad jie visi klauso. Gričioj tylą, visų akys nukreiptos į jį.

— Na, vyručiai, ar miego nenorite?

— Ne, tamsta vade, suriko visa kuopa, kaip vienas.

— Kad jūsų dėmesio nenuvarginčiau, dabar leitenantas paskaitys šį tą iš knygučių.

— Tamsta leitenante, prašau skaityti.

— Leitenantas pradėjo skaityti vado parinktus iš knygučių tam tikrus apsakymėlius, kur buvo aprašyti gražūs senovės Lietuvos didvyrių ir karžygių darbai, nepamiršta ir šių dienų.

Ir vėl tylą. Gražiai su jausmu skaito leitenantas, paskaitęs pusvalandį sustojo. Kuopai liepta išsiskirstyti.

Ir taip kas vakarą kalbėdavosi vadas ir jojo leitenantai su kuopa.

Sunku tik buvo aiškinti, Lietuvos Valstybės Konstitucija (Isak. Kariuom. iš 1922 m. 180 Nr.). Sėdėjo patsai vadas ir aiškino lygiai mėnesį, kol nors apgrai-bomis visi kuopos kareiviai susipažino su ja. Daug būdavo panašių klausimų kaip:

— Tamsta vade, kodėl Konstitucijoje sakoma, kad: „Valstybės kalba — lietuvių kalba“ (§ 6), o mes kai kada stoty, pašte, krautuvėse ir kitur, kad vis lietuviškai susikalbėti negalime“.

Daug buvo kalbų ir dėl to, kad „piliečio asmuo neliečiamas“ (§ 11), dėl to „48 valandų“ dėl savivaldybų (§§ 70—72).

Daug paklausimų buvo dėl: „Visi Respublikos piliečiai dalyvauja jos teritorijos gynime“ (§ 75). Daugiausia čia kliūdavo žydams, lenkams dvarininkams ir šiaip aukštesniems civiliams valdininkams, kad jie, girdi, dabar ar už pinigų išsisuka ar pabėga, ar pasidaro „nepamainomais“ darbininkais.

Bet užtat nušvito veidai sužinojus, kad: „Pradžios mokslas yra privalomas“ (§ 81). Dabar jie suprato, kaip sunku būti beraščiu.

Nudžiugo sužinoję, kad: „Dvarai parceliuojami įstatymuose nurodyta tvarka“ (§ 90), kad: „Valstybė saugoja atskirais įstatymais darbininką ligoje, senatvėje, nelaimingais atsitikimais ir darbo trūkstant“ (§ 97).

Vakarais ilgai sėdėdavo kareiviai, klausydami vado pasakojimų ir įdomių skaitymų. Visi uoliai griebėsi mokytis rašyti ir skaityti. Jie buvo padalyti į kelias grupes. Per nenuilstamo darbo metus buvo pasiekta to, kad kiekvienas kuopos kareivis, prieš tai analfabetas bebūdamas, žinoma, dideliu sunkumu pramo-ko prakaituodamas, rausdamas, su „žydais“ parašyti laiškeli, perskaityti lengvo turinio knygutę bei laikraštį.

Mokykla poilsio laiku buvo grūste prigrūsta. Patys kareiviai papuošė ją kuo galėdami. Ant sienų atsirado dvi lentos, ant vienos jų buvo vardai, pavardės, laipsniai, kilimo vietos, užsiėmimai tų kuopos karių, kurie begindami Lietuvą paguldė galvas dėl jos, ant kitos lentos buvo vardai karių, apdovanotų „Vyties kryžiumi“.

Poilsio laiku mokykloje visados būdavo laikraščiai: „Lietuva“, „Karys“, vėliau ir „Trimitas“. Tuo metu dežuruodavo vienas karininkų ar prasilavinusių puskarininkų, kad kam nors padėtų ar paaiškintų, kas nesuprantamas.

Ir rikiuotėje tas uolumas nepraėjo nepastebėtas. Ir kuopa kaip tai mitresnė ir geriau eina, ir geriau dainuoja, ir geriau ypač tas visas trajektorijas, taikymo taškus ir statutus atpasakoja. Čia kareiviai aiškiai suprato, ką reiškia proto lavinimas.

Atėjo įsakymas kareivius paleisti iš kariuomenės; kiek tarp jų džiaugsmo, triukšmo, dūkimų, bet tas viskas padoriai, gražiai. Nei vieno ne tik girdo, bet ir „truktelėjusio“, nei vieno kaimiečių skundo. Patsai vadas nuvedė paleidžiamus į pulko štabą, patsai išdalino paleidimo dokumentus, pats įsodino į vago-

nus. Gaila jam buvo skirtis su savo vyrukais. Pasigirdo „važiuojam“. Kareiviai iššokę iš vagonų pakėlė savo vadą ant rankų, suriko „valio“ ir vėl išoko į vagonus. Ilgai mosavo, traukiniui pradėjus eiti, kepurėmis ir rėkė „valio“.

Dabar vadas dar geriau suprato, kad užkariauti paprasto kareivio širdį nėra taip lengva. Daug reikia triūso, pasišventimo, priežiūros, žinių ir sugebėjimo prieiti prie kareivio sielos.

— Praėjo savaitė. Kuopai atvežė paštą. O vadui net keli laiškai. Tur būt nori liudijimų žemei ar mal-koms gauti, paliudyti, kad savanoris buvo, ar šiaip koks nors paprastas reikalas, manė sau vadas. Bet ne to būta. Rašė tai buvusieji vado kareiviai dėko-dami jam už viską ir ypač, kad išmokė rašyti ir skai-tyti. Keli kareiviai tuojau pastoję policininkais, pora puskarininkų pakliuvo į valsčių valdybas, Duonos gavo, galės gyventi, kareiviavimas veltui nepraėjo — pilietinės pareigos atliktos ir šio to pramoko, kas pa-deda gyventi.

Vadas nebuvo jausmingas, bet laiškus paskaitęs užsimastė; dvi didelės ašaros jam nurėdėjo per skruos-tus, tai buvo ašaros vidujinio patenkinimo, kad jo darbą šuns ant uodegų nenunešė.

Taigi, ar mes klydome, dar pradžioj pabrėždami, kad taikos meto vadų darbai nėra lengvi, bet už tai ir nėra toki viešūs. Už juos sunku gauti pasižymėji-mo ženklai... O darbas gal ne mažesnis. Aukštindami ir keldami į padanges vienus, nepamirškime ir kitų. Kas tai gudrus yra pasakęs, kad vidurio kelias — aukso kelias.

Romas Burokas.

Mūsų pypkininkams.

Rodos dėl rūkimo ar tabokos žalingumo žmogaus organizmui lyg ir nevertėtų daug kalbėti ar rašyti, nes netikiu, kad bent vieną pypkininką tuo trumpu rašinė-liu galėsiu įtikinti išsizadėti įprastų ir pamėgtų taboko dūmų ir nikotino nuodų, juo labiau, kad dauguma pačių pypkininkų prisipažįsta, jog rūkymas kenkia svei-katai, o šiuo laiku ne vienam ir kišenius „džiova“ įvaro.

Todel ne kartą iš ju pačių lūpų tenka išgirsti „laimingas esi, kad nerukai“, bet jau jie patys nebeįsten-gia tos laimės pasiekti nors visa širdimi linkėčiau. Taip pat turiu pabrėžti, kad mintis tokiu nuobodžiu rūkymo klausimu rašyti, (juk pats rūkymas tai nuobo-dusio padarai) mane privertė patys pypkoriai. Mano kambaryje ant stalo augo, žaliavo žolė. Bet štai vieną dieną pamačiau nugeltusius lapelius ir keletą nubirė-jusių ant stalo. Galvoju, kokia čia priežastis būtų. O pasirodo, kad prieš porą dienų aplankė mane drau-gai — pypkininkai ir pavaišino mano žolę papirosų dūmais, kurie ir pakirto žolės gyvybę. Rodos, dėl tos žolelės nereikėtų skųstis, juo labiau, kad tikiuos vėl atgaivinti ir nuo pypkininkų pasaugoti. Tačiau nega-lima šiuo laiku ir tylėti, nes žolės likimas ne vieną mūsų pačių ištinka, net ir aš pats besidarbuodamas centro įstaigoje tą visą patyriau „ant savo kailio“. Tikiuos, jog ir ne vienas skatytojų prasidėjus šalčiams, kai negalima apyšalčių įstaigų vėdinti, yra uoliai pypki-ninkų dūmais vaišinamas. Iš tikrųjų labai dažnai ran-dame mūsų įstaigas iki pat pažemių prirūkytas dūmų nes kartais viename kambaryje dirba 7-8 žmonės ir iš ju 4-5 uolus pypkininkai leidžia dūmų debesius į palubes, kurie įsisklaidę užteršia visą orą, kuriuo tenka kvėpuoti ištisas 6 valandas ir nerūkantiems bendra-darbiams. Bet yra dar ryškesnių pavyzdžių. Štai per-nai teko man lankytis vieno pulko ūkio dalies raštinėje kurioje dirba 10 su viršum žmonių ir drauge už at-skiro stalo ūkio dalies viršininkas. Ant sienos aukš-čiau viršininko galvos didelėmis raidėmis parašyta

„Rūkyti griežtai draudžiama“, o tuo tarpu nuo paties ūkio dalies viršininko stalo lyg iš kokio kamino dūmai kūliais verčiasi į aukštį taip, kad net anas nelaimingas parašas gerokai aprūkęs.

Tą pastebėjęs pamaniau gal parašas greičiausia kaip rusai sako „paprastiems žmoneliams“, o aukštesniems jis neprivalomas. Žinoma, valdiniai pypkininkai viršininkui išėjus naudojasi proga ir tai pat vaišina jau tikros machorkos dūmais savo nerūkančius draugus. Pasžiūrėjęs tokių atsitikimų pats žmogus nebesupranti ir stebiesi tuo visišku nenuoseklumu, kurie pakerta pačią drausmę ir ne vienam (drauge ir pypkininkams) plaučių slogas ir net džiova įvaro.

Aš manau, jog ir patys pypkininkai sutiks, kad tai yra blogas, nesveikas ir būtinais taisytinis reiškinys. Bet kuriuo būdu? Tikėti pypkininkams, kad jie pasigailėtų savo aukų, man rodos bergždžias dalykas. Kurti nerūkantiems globoti draugiją irgi būtų vaikiškas ir nevaisingas darbas.

Todel geriausia ir sveikiausia būtų rimtai tą klausimą paspaudus iš viršaus, kaip jau yra padariusios kai kurios įstaigos ir būtų baigtas kriukis.

Nepypkorius.

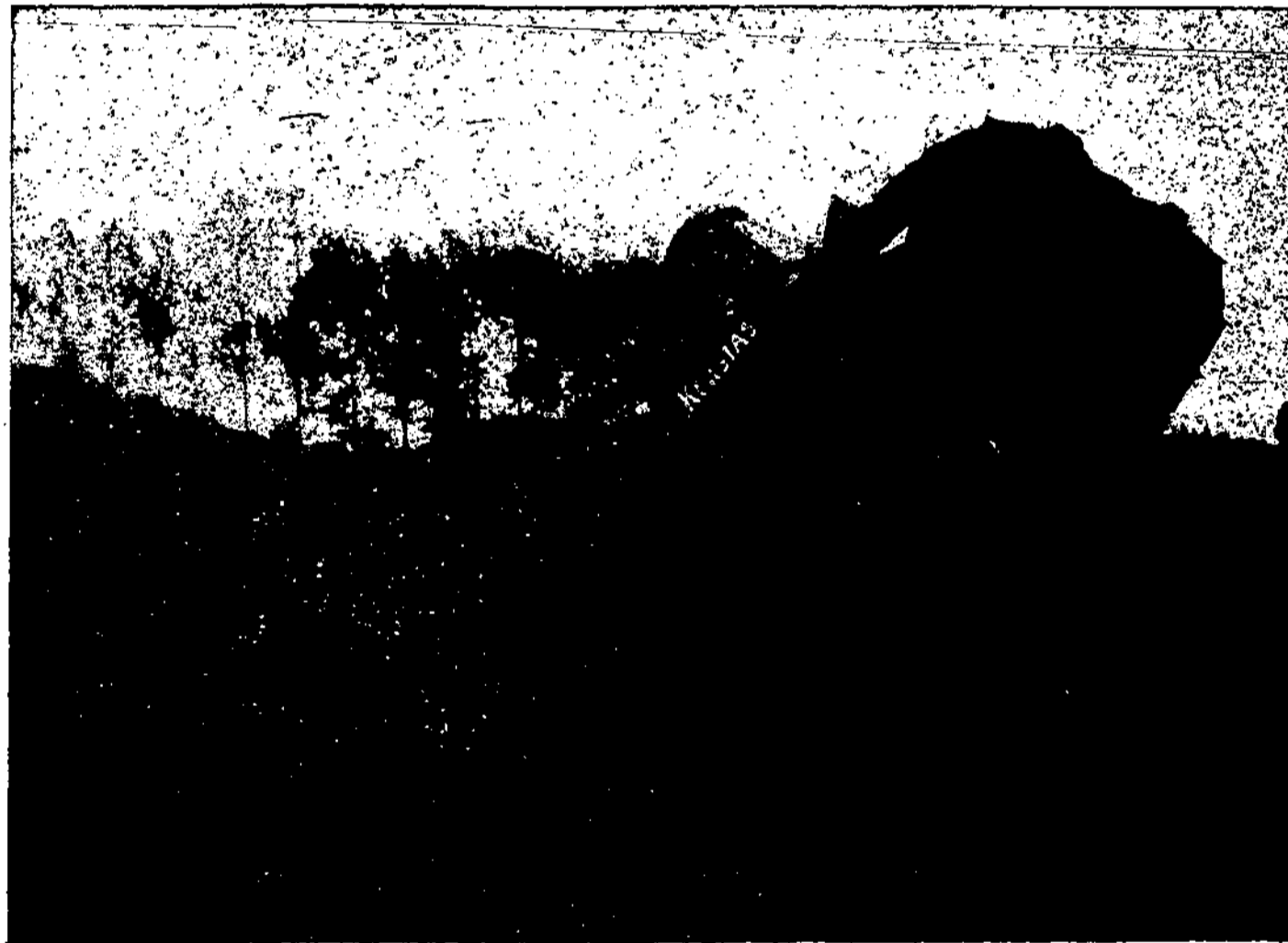
Veneros ligos.

Vadinamos veneros ligos yra užkrečiamos, nes jomis gali vienas žmogus užkrėsti kitą. Veneros ligos dar vadinamos lyties ligomis, nes tomis ligomis dažniausiai užsikrečiama lytimi vyrui su moterimi sueinant.

Tos ligos turi savo sėklas, bakterijas.

Lytimi sueinant sveikas vyras gali užsikrėsti veneros liga nuo sergančios moters ir atvirkščiai: sveika moteris per lyties suėjimą gali užsikrėsti veneros liga nuo sergančio vyro.

Veneros ligų yra trys: 1) triperis, 2) minkštasis šankeris ir 3) sifilis. Tų ligų užsikrėtimo keliai ir apsisaugojimo būdai yra beveik tie patys. Tačiau tos ligos turi kiekviena savo atskirus požymius, skirtingą eiga ir vaisius. Del to reikia apie kiekvieną tų trijų ligų atskirai kalbėti.

Tankas leidžiasi nuo staigaus skardžio.

Triperis.

Jeigu sveikas vyras sueina lytimi su sergančia triperiu moteriške, tai trečią dieną po suėjimo pradeda iš šlapinimosi kanalo rodytis pūliai. Bet esti atsitikimų, kada tas reiškinys pasirodo vėliau, sakysim, į dešimtą dieną. Bet tai yra reti atsitikimai.

Pastebėjus, kad po lyties suėjimo su nepažįstama moteriške, pradėjo tekėti iš šlapinimosi kanalo pūliai, tuojau reikia kreiptis į gydytoją, kad laiku būtų pradėtas gydymas. Juo anksčiau pradėtas gydymas, tuo greičiau ir lengviau galima triperis išgydyti.

Čia reikia pastebėti, kad triperišką šlapinimosi kanalo pūliavimas gali labai mažai varginti sergantį, gali neskaudėti. Del to panašiais atsitikimais dažnai nesigydo arba gydosi netiksliai, be gydytojo patarimų. Tokiomis sąlygomis triperio bakterijos įvaro-

mos gilyn į žmogaus kūną, pavyzdžiui, pūslę, kiaušius, sąnarius ir kitur. Tada atsiranda triperiškas tų kūno dalių uždegimas.

Pasitaiko, kad žmonės nedrįsdami ar neišmanydami kreipiasi triperio liga į koki nors felčerį, kuris laikomas mokovu gydyti veneros ligas. Tiesa, tokie mokovai per keletą dienų gali triperį išgydyti, bet vartodami šiuo atveju stiprius vaistų skiedinius, jie giliai išdegina šlapinimosi kanalą, kuris, del atsiradusių nuo nudegimo randų, susitraukia ir sunkesniais atsitikimais visai užanka. Tada šlapinimas neturi prokur išeiti iš pūslės, ir, jeigu laiku nebus padaryta operacijos, žmogus turi žūti.

Kai tą ligą gydo mokovas gydytojas, tai ji nėra labai baisi ir visiškai išgydoma. Priešingu atveju triperis gali būti tik laikinai užgydytas, lieka chronišku, t. y. gali nustoti tekėję pūliai, atrodyti, kad viskas jau tvarkoje, tačiau del didesnio kūno suerzinimo, — kaip dažni lytiniai suėjimai, alkoholio gėrimas, — iš naujo pradeda tekėti pūliai, vėl pasirodo triperis. Ir jeigu tai įvyko po lyties suėjimo, tai dažniausiai manoma, kad iš naujo susirgta, bet čia buvo vien chroniško triperio paaštrėjimas. Toksai paaštrėjęs triperis, gydytas kurį laiką, vėl pasislepia, neduodamas aiškių pažymių, ir žmogus mano esąs sveikas.

Chroniškas triperis yra labai blogas dalykas tiek pačiam sergančiam, tiek ir kitiems. Žymesni tos ligos vaisiai pačiam ligoniui yra šitokie.

Turint chronišką triperį, įgijus jį per blogą gydymą, dažnai esti 1) **šlapinimosi kanalo susiaurėjimas**. Jis atsiranda del žaizdų, kilusių tose vietose, kur šlapinimosi kanale buvo žaizdos del nudeginimo vaisiais, ar pačios triperio bakterijos išgraužė tenai tas žaizdas.

Esti 2) **pūslės uždegimas**, kas yra sunkiai išgydoma, skauda ir nusitęsia ilgesnį laiką.

Atsiranda 3) **kiaušiu uždegimas**. Užsidegę kiaušiai nustoja gaminti gyvas žmogaus sėklas ir toksai

žmogus lieka 4) **neveislus**, jis negali turėti vaikų. Jeigu prie triperiško kiaušiu uždegimo prisidėjo dar pūliavimo bakterijos, tai tokie kiaušiai tenka išpiauti. Šiuo atveju vyras nustoja dalies savo vyriškumo ir gali žymiai atsimaityti visas jo būdas.

Kai triperio bakterijos pakliūva į tolimesnius kūno organus, tai, palyginti, gana dažnai pasitaiko triperišką 5) **sąnarių uždegimas**. Toksai sąnario uždegimas, dažniausiai vieno kelio ar riešo, yra labai skaudus, sunkiai gydomas. Gydant taip užsidegusį sąnarį, dažnai padaroma tik tiek, kad praeina skaudėjimai ir sutinimas, bet sąnarys lieka nepaslankus.

Triperio bakterijos, bėgiodamos visame žmogaus kūne, gali sukelti kitokių kūno dalių triperišką uždegimą, pavyzdžiui, raumenų, gyslų arba širdies plėvės uždegimą, kurie gali būti pavojingi žmogaus gyvybei. Visi panašūs chroniško triperio reiškiniai gali ištikti žmogų po daugelio metų nuo užsikrėtimo dienos.

Chroniškas triperis visuomenei pavojingumo atžvilgiu iškelia šitokius klausimus.

Visų pirma kyla vedimo klausimas. Kiekvienas, turėjęs triperį, prieš vesdamas turi giliai įsitikinti, kad jis neturi chroniško triperio. Čia reikia pasakyti, kad kartais ir pas geriausį specialistą gydantis, triperis lieka tik užgydytas dėl šlapinimosi kanalo sudarymo ypatybių. Mat, pasitaiko žmonių, kurių tasai kanalas turi dar mažytėles, aklas skylėles į šonus, į kurias ir prilenda triperio bakterijų. Dėl suerzinimo tos skylutės užtūsta, užsiraukia ir uždaro triperio bakterijas. Vaistai į jas neįeina ir bakterijos lieka gyvos ir veiklios. Taigi prieš vedimą būtinai turi pasirodyti gydytojui tie žmonės, kurie kada nors yra turėję triperį, turint neišgydytą triperį vesti nieku būdu negalima.

Vesdamas dar neišsigydęs triperio vyras 2) užkrečia savo žmoną. Čia yra sunkus nusikalstamas darbas, nes, dėl lyties organų sudarymo, moters triperis yra sunkiau išgydoma liga. Kai triperio bakterijos įlenda į gilesnius moters lyties organus, tai sunku prie jų priėti su vaistais. Tokiu būdu moteris įgyia chronišką triperį ir visus tuos vaistus, apie kuriuos jau kalbėta dėl vyro, sergančio chronišku triperiu. Dėl sugadytų lyties organų, ji liks taip pat 3) neveisli arba negalės danešioti vaisiaus. Atsiradę randai neleis tai padaryti ir įvyks 4) persileidimai.

Dėl chroniško triperio moteris gali turėti įvairių 5) pūlingų lizdų gilesniuose lyties organuose, kurie gresia jos gyvybei.

Triperiu sergančių tėvų 6) vaikai gema su triperišku akių uždegimu, dėl kurio dažnai apanka.

Matydami, kad triperio liga gali turėti tokią aibę įvairių nemalonumų, kenkia sveikatai ar gresia gyvybei, sirgdami turime mokėti tinkamai laikytis.

Šiuo atveju reikia 1) tinkamai gydytis pas gydytoją specialistą, 2) valgyti ir gerti vien tai, ką gydytojas liepia, kad nesuerzintų per daug savo kūno ir palengvintų bakterijoms įsigalėti.

Be abejo 3) negalima lytimi sueidinėti, nes tai darant bus apkrėsta sveika moteriškė. Čia būtų didelis nusizengimas ir labai nedoras darbas. Be to, pačiam ligos gydymui tas gali žymiai pakenkti.

Reikia žiūrėti 4) asmens švaros, kad triperio bakterijų per rankas negalėtų pakliūti pačiam į akį, nuo ko įvyks labai sunkiai gydoma liga, triperiškas akių uždegimas. Nešvariomis rankomis ar kitais kuriais daiktais, kurie buvo suteršti pūliais iš šlapini-

mosi kanalo, galima užkrėsti triperiu kiti sveiki žmonės, tiek jų lyties organai, tiek ir akys. Dėl to sergantis triperiu turi laikytis labai švariai, kad neužkrėstų savęs ir kitų.

Bendrai apie triperį reikia pasakyti, kad nėra tai tokia paprasta liga, kaip dažnai galima išgirsti apie ją neišmanėlius kalbant. Bet reikia įsidėmėti tik vieną: susirgus reikia tuoj pradėti gydytis pas specialistą, ir ta liga bus išgydyta be jokių ypatingų blogų vaisių; blogai gydantis galima susilaukti įvairiausių netikėtų savo sveikatai, kurie atima iš žmogaus jo sveikos savijautos laimę ar net gresia gyvybei.

(Bus daugiau).

Gyd. maj. Petraitis.

Prisikels...

Didžiojo Vilniaus Seimo gadynės vaizdelis.

Tamsi žiemos naktis. Pamiškėje nedidelis, sniegais apipustytas, ūkis. Grįčioje keletas jaunų vyrų, aplink stalo susitelkę, kažką svarbaus sprendžia. Jų užsimastę, rimti veidai rodo, kad ne linksmintis, ne tuščioms kalboms jie čion susirinko. Vienas jų, Jonuku vadinamas, išrodo, tartum, būtų jų vyresnysis. Jis bekalbėdamas, kitų beklausydamas, tai siekia iš kišenės kažkokius užrašus, tai prie silpnos lempelės šviesos duoda savo draugams nurodymų.

— Ką dabar mums bedaryti? — vienas draugų, visiems nutylus, nusiminęs pasakoja. — Visur rusai, visur jų baudžiamieji būriai... Žmonės nusigandę, jų dvasią nupuolusi... Didžiojo Seimo nutarimai niekais eina... Mes, Seimo nutarimus bevykdydami, nusidėjome prieš atėjūnų valdžią, o dabar kiti mus ne pažinti nenori... Mūsų geriausieji vyrai kalėjimuosna kišami, Sibiran grūdami. Visur persekiojimas, prispauda! Iš mūsų pačių brolių tarpo atsiranda tokių, kurie norėtų mus pražūdyti. Vieni jų padarytų tas dėl pinigų, kiti per savo tamsumą, nesusipratimą, dar kiti, kad tik savo kailį išgelbėtų. Rankos nuo darbo nusipsta! Ką daryti? Kaip elgtis?..

Nutilo visi, savo draugo abejojimų prislėgti. Jonas, jų draugas mylimasis, alkūne pasirėmęs, ranka akis užsidengęs, sunkių miščių slėgiamas, klausėsi nusi-skundimų.

Pranas Bernatonis.

Nauji Metai.

Metai metai — Nauji metai! —
Žemė kažgi kur nukrypo.
Žemės keturi gal ratai, —
Marsui žemės nepavyti...

Mūsų žemė juk sparnuota,
Mūsų žemė juk su ratais.
Kad mes norim, tai važiuojam,
O kad norim — sparnais lekiam...

Lipkit metai į vežimą,
Sėskit miestai fajetonan! —
Į mūs naują karavaną
Žiūri mėnuo iš balkono...

Žemė sukas, kaip ratuota,
Žemė lekia, lyg verpetas.
Mes važiuvom ir važiuosim,
Ir su miestais, ir su metais.

Martynovo.

L a i m ė.

Bėgo dienos po dienų, daug ilgų, įkyrių nuobodžio dienų nuslinko į praeitę gelmes, o aš vis negalėjau pavyti bėgusios nuo manęs nepažįstamos gražuolės... Ji vis pabėgdavo nuo manęs ir išnykdavo, lyg nakties šešėlis rytui prašvitus.

Ir kai vieną kartą aš buvau bepavejās ją, — pamačiau stebėtiną grožės veidą; ji žiūrėjo į mane šypso-damos. Aš ištiesiau jai ranką; aš glaudžiau ją prie savęs ir tyliai tariau: — Kas tu tokia esi? Pasakyk!

Ji man atsakė: — Žmonės mane vadina „Pasigėrėjimu“, bet tau aš esu kas kita.

Aš jos paklausiau: — Gražuolė! Kaip tavo vardas man vienam?

— Tau vienam mano vardas „Nuodėmė“, suskambo atsakymas. Aš aistriai pažvelgiau į ją, į jos meilias, gražias akutes... Mečiau ją ir nuėjau sau.

Neilgai trukus vėl pakelėj sutikau kitą keistos išvaizdos ir viliojančią esybę. Ilgai aš ją sekiojau ir kada, galų gale, pavijau — pamačiau stebėtiną grožio veidą.

Aš jos paklausiau: — Kas tu tokia esi? Pasakyk!

— Vyrų, nenustokim vilties! — tarė Jonas išlėto, bet tvirtu balsu. — Dirbkime savo brolių labui... Mūsų darbas, mūsų kelias į Lietuvos laisvę niekad nežus. Anksčiau ar vėliau jis duos gausių vaisių...

Nekenčiamos caro valdžios tarnai savo paskutines jėgas stato, kad tik nugalėtų dorų žmonių pastangas. Atminkime: juk jų saujelė, mūs gi milijonai. Jie remiasi tamsybe ir žmonių nuoskaudomis, mes gi šviesa ir žmonių meile... Jie nori užlaikyti seną sutrūnijusią tvarką, mes gi einame prie žmonių gerovės, prie Lietuvos laimės...

Nenusiminkime, kad šiandien mums nesiseka, nenuleiskime rankų. Jei mes dar nepasieksime laisvės,

Atydžiai klausėsi Lietuvos laimės kovotojai savo draugo žodžių. Ir plaukė tie jo žodžiai iš jo lūpų palengvėl, lėtai, bet tartum plienu skambėdami... Jų akyse vėl užsidegė šventoji laisvės pageidavimo ugnis.

Nusiminimas, kuris pirmiau buvo matyti jų veiduose, išnyko, jo vietoje prašvito troškimas atkeršyti engėjams už savo brolių nuoskaudas, nesigailėti savo jaunųjų galvų už šventus žmonijos idealus.

Išsiskirstė vėlai naktį, tvirtai paspaudę vienas kitam rankas.

Kas ten darosi? Kas ten drumsčia nakties tylą? Po kokių milžinų kojomis sušalęs sniegas taip liūdnei

Mūsų kariuomenė prie geležinkelių tiesimo darbo.

tai kitiems kelią į ją parodysime. Todėl aukokime savo jauną gyvastį, savo jaunas pajėgas, dėkim juos ant tėvynės aukuro. Tegul baimė ar abejonė nepalies mūsų širdžių, drąsiai, su gera viltimi ženkime pirmyn į darbą.

girgžda ir žemė stena? Visur gamta tartum apmirus, visur tyku. Tik iš vienos pusės vis arčiau girdėtis kažkoks barškėjimas, žemės dundėjimas. Pagalios iš nakties tamsumos išnėrė kazokų būrys... E... tai jų kraujuoti ginklai barška, tai po jų žirgų

Nepažįstamoji atsakė: — Žmonės mane vadina „Meile“, bet tau aš esu kas kita. Iš tūkstančių žmonių tik vienas kitas tegali pasigirti mane sutikęs. Tačiau vieną sykį sutikęs turi nepaleisti: jis yra mano išrinktasis, ir teatmenie, kad daugiau manęs per savo gyvenimą nebesutiks!

Daug laiko praleidau nesiskirdamas su „Meile“, kol išdrįsau jai duoti taip ilgai mane kankinusi klausimą:

— Gražuole! Kaip aš tave turiu vadinti, kas tu esi man vienam?

„Meilė“ sužaubavo akimis ir atsakė:

— Tau aš esu „Nuodėmė“!

Ilgai negalėjau atitraukti nuo jos savo nuliūdusio žvilgsnio, bet visgi mečiau ją ir nuėjau sau...

Kartą niurioj vietoj, sunkią ir liūdesio pilną dieną pamačiau trečią esybę, kuri slinko pro mane, kuri palietė mane.

Aš bėgau paskui jos, bet ji nebėgo, nesistengė slėptis, kaip kitos, ir man šaukiant atsigrįžo. Man pasirodė, kad jos veide buvo ramybės ir taikos žymių, šaltame ir rūščiame rūke, kuris vystė dangų ir žemę, jos veidas man pasirodė tikrai malonus ir puikus.

— Kas tu esi man, sakyk?—iš karto jos klausiau.

— Žmonės mane vadina „Mirtimi“, bet tau ir kitiems, kurie mane šaukia, aš vadinuosi kitaip.

— Bet su tavim aš rasiu „Ramybę“, — pasakiau aš, — man gyvenimas nelėmė nei „Pasigerėjimo“, nei „Meilės“ man belieka viena „Mirtis“.

Tau ir kitiems, kurie mane šaukia, aš vadinuosi „Nuodėmė“.

Ir vėl aš nuėjau šalin ir jau be vilties tęsiau savo kelionę.

Bėgo laikas begalinis, kaip tas Nemunėlio vanduo. Gerai nebeatmenu po kiek laiko man pasirodė, kad kažin kas einia greta manęs ir... sulaukė mane.

Aš atsigrįžau ir pamačiau rūstų, nepapuoštą veidą, bet tokį tvirtą, kad jo jėga atrodė man gana pulki. Neklausdamas išgirdau: — Kai kam mano vardas „Darbas“, kai kas mane vadina kitaip, bet man visi lygūs!

Daug laiko praleidau vienas su „Darbu“, bet daugiau nebeklausiau, kaip jo vardas man vienam. Aš pats pajutau ir supratau, kad jis man yra „Ramybė“.

Mina.

kojomis taip liūdnai žemė stena. Tai jie, prisidengę nakties tamsa, skubinasi į savo biauriuosius darbus. Gal bijo, kad ant jų kardų nekaltų žmonių kraujas neuždžiūtų... skubinasi juos vėl krauju aptaškyti...

Jų tylinčios, į šešėlius panašios eilės išrodo tartum tai būtų kažkokių senovės užpuolikų vėlės, kurios eidamos viską naikina, vien kapų kvapu pūsdamos.

Ėjo jie keliais, slinko laukais papirktojo išgamos vedami, nes vieni jie į šį užkampį ir dieną kelio nerastų.

Pasigirdo trumpa apicieriaus komanda ir kazokai, išsitiesę ilgon grandinėn, riščia apsupo Jonuko tėvelių triobas. Miegojo visi. Vien motina, sunkaus nerimasčio graužiama, nemiegojo, dėl sūnaus būdėjo. Ir nespėjo plėšrieji kazokai namų apsiausti, kai močiutė savo sūnelį — balandėlį jau žadino:

— Kelkis, Joneli! Kazokai namus apsupo... Ar girdi? Jau duris laužo... Skubinkis... Gal dar spėsi pasislėpti... Gal geriau geruoju pasiduok, ne taip sunkiai baus...

Skubinkis... Jonuli, Jonuli... Ko mes susilaukėm! Tu mūsų vienturtis, tu mūsų senatvės saulutė. Jonuli, brangiausias sūneli.

— Neverk, motin! — greit besirėdydamas, pašnabždomis ramino Jonas savo sengalvėlę. — Jeigu aš ir žūsiu, tai mano darbai nežus. Neverk! Motinos tenemoka verkti, kai jų sūnūs už Lietuvos laisvę žūva! Pasilikite sveiki... Te gyvuoja laisva Lietuva! —

Jonas, pagriebęs du revolveriu, greit užbėgo ant aukšto ir pasislėpė tamsoje.

— Žūsiu, bet gyvas nepasiduosiu į budelių rankas, — pasigirdo jo šnabždas balsas.

Iš lauko buvo girdėtis kazokų keiksmai ir bildesys į duris, į langus. Pagalios durys didžiausiu trenksmu trūko ir į namus įgriuvo pusgirtų kazokų gauja: barzdoti, akys raudonos, plaukai ilgi garbinuoti, kepurės perkreiptos, rankose nuogi kardai, revolveriai, šautuvai, nagaikos. Keikiąsi, stumdasi, šaukia, daužo indus, plėšia spintas, vagia, ardo pagalves, duknas.

Kieme pakilo gyvas pragaras: visur matyt besišvaistanti žibintai, girdėti keiksmas, šauksmas, arklių žvengimas, šunų lojimas. Namus tartum kažkokia vėsula, aitvarai užpuolė, ar visos pragaro jėgos rengiasi į praryti.

Apicieris didele juoda barda, blizgančiais antpečiais, diržuotas šoko motiną rėkauti: Kur tavo sūnus?.. Kur tavo Jonas? Kur tas niekšas, kurio mes taip ilgai negalime surasti?

— Sakyk, tai gyva išliksi...

Ir atrėmė į moteriškę revolverį.

Nežinau, atsakė motina šaltai, drąsiai žiūrėdama į apicierį. Daugiau ji nepasakė nė žodžio.

Kazokai vis labiau įtūzdami, mušė šeimyną, kapojo ją nagaikomis, daužė kumščiais, spardė kojomis. Viską vertė, laužė. Radę ką geresnio nešėsi su savim ir rišo prie balnų.

Į kiekvieną užkampį, į kiekvieną tamsesnę vietelę ėjo keli su žibintais ir ginklais rankose, tartum koki plėšrųjį žvėrį bemedžiodami...

Keli jau, kopėčias pastatę, į aukštą veržėsi, laikydami priešakyj atstatytus šautuvus ir aukštai iškėlę žibintus.

— Yra! — džiaugsmingai suriko vienas į aukštą užlipusiųjų kazokų, atkišdamas į Joną šautuvą.

— Pasiduok! — suriko vyresnysis degančiomis, kaip pas žvėrį akimis.

— Imk! — atsakė Jonas ir paleido į jį šūvį.

Keikdami atšoko kazokai išalį nuo vaikino. Pasigirdo dar vienas Jono šūvis, paskui keli kazokų šūviai, ir nelygi kova pasibaigė: kertėje gulėjo Jono lavonas su persauta krūtine.

Kazokai, atlikę savo kruvinąjį darbą, besityčiodami, besijuokdami, šaukdami, lipo žemyn.

— Na, ką? Dabar, motin, ar jau žinai kur tavo sūnus? — tyčiojos apicieris iš besimėtančios sielvarte motinos. — Eik, prikeltk jį, gal dabar prieš mūsų galybę ranką kels. Mes jums parodysime laisvą Lietuvą! Dabar jis pats laisvas! Eik prikeltk... Taip su jumis visais bus... Štai kokią, mes jums laisvę duosime!

— Gana jums čia linksmintis, — tarė jis besikreipdamas į savo kareivius — eikime, užteks šiam kartui... Ačiu už gerą tarnybą, vyrai! Gerai mūs pravoslavų tikybai ir carui tėveliui patarnavote! Vyresnybė žinos, neužmirš! Kazokai, palikę sargybą prie kraujuose paplūdusio lavono, visus namus sielvarte, ašarose ir pagiežos šaukiančius, apsikrovę išplėstomis gėrybėmis, apsvaigę pralietu krauju, linksmi šaukdami išnyko nakties tamsumoje, tartum gauja kokių dvasių, kilusių iš pat pragaro gelmių.

Tik tų namų keikimas, kur jie praliejo nekaltą kraują, sekė juos toli, toli ir — ar nustos kada norint juos sekę!

Jau pavasaris slenka Lietuvos laukais.

Linksma, užia pakrypusioi, purvinoj karčiamoj. Ryksma, šauksmai, rodos, karčiamos sienas išgriaus.

Ne lietuvių vyrai ten netikusį pokilį kelia, ne lietuvių kalbos gražiosios žodžiai iš ten į laukus plaučiuosius lekia.

— Ei, degtinės!.. Daugiau degtinės! — šaukia vienas besilinksminančiųjų, kumščiu į stalą bedaužydamas. — Nebijok, turime kuo mokėti... Vakar kratą, darėme, užvakar kratą darėme... Kasdien kratas darome... Cha Cha! Gerai darome kratas! Niekas iš mūsų akių nepasislėps. Maištininkus mokamė surasti... Cha, — Cha!

— Gerai, drauge, — rėkia kitas švytruodamas, ant kojų nepastovėdamas. — Už mūsų carą... Už rusų tėvynę... Už mūsų gerus darbus! Gerk!.. Mokėti turime kuo. Štai žiūrėk, žiedų dar nepardaviau. — Gerk! — O kokią gražias šilkinės skaras nešioja tos prakeiktos geltonplaukės lietuvaitės. Ei, pirkite, pigiai parduodu. Šią naktį vėl einame maištininkų gaudyti, — kratų daryti!

Girtų šauksmai, keiksmai kokių tik yra rusų kalboj, biurių dainų dainavimas, stiklų daužymas rodėsi, kad čia būtų vartai į pragarą.

Tvankus oras, degtinės, batų, prakaituotų — kūnų dvokimas; pajudavę veidai, kreivos akys, suplotos nosys išrodė lyg čia prakeiktųjų vėlės iš kokios tamsios bedugnės išstrūkusios linksminasi, pragaro pokilį kelia.

Ei, ne! Čia nepragaras, bet tik karčiama, tai ne prakeiktųjų vėlės, bet kazokai linksminasi, savo darbais džiaugiasi. Gerai juk uždirbo!

— Stai žiūrėkite — rėkia vienas jų, — Žiūrėkite į mano krūtine. Matot? — Savo tikrų tarnų neužmiršta mūsų gerasis caras... Medalijų davė... Tai už narsumą. Tai aš šią žiemą maištininką nušoviau... Manė pasislėpsias, manė apsiginsias. Tai aš jį suradau, aš jį savo ranka nudėjau! Tiesiai į krūtine pačiau... Maištininkas! Lietuvos laisvę jam reikalinga! Carą norėjo nuverst. Tegul jis dabar prisikels, tegul man atkeršys!! Cha, cha, cha!

— Cha, cha, cha! — sužė beveik visa karčiama.

— Tegul prisikels...

— Tegul prisikels, — atkartoj o aidas tyliame, tartum užsisvajojusiame apie pasaulio vargus Lietuvos miške.

— Tegul prisikels! — nuskambėjo laukais.
— Prisikels! — tarė tvirtu balsu užsimastęs jaunas artojas, sustojęs valandėlei prie savo arklo pasilėsti.

Ir tartum po visą plačiąją Lietuvą praskambėjo:
— Prisikels!...

P. Ruseckas.

Vilnius. 1907 m.

Pasižymėję karžygiai.

11. pėst. Vilniaus pulko:

4 kuopos eiliniai: 231) Vladas Varpeta, 232) Jonas Jeruckis, 233) Echomas Štrama, 234) Motelis Kacas ir 235) Benius Rimša 1923 m. kovo m. 19 d., puolant lenkams Podlipkių kaimą, ištisa pusvalandį narsiai gynėsi iki pritrūko šovinių, o jų pritrūkus puolė priešininką durtuvais ir čia visi garbingai žuvo, išskyrus Rimšą, kuris buvo sunkiai sužeistas.

Visi apdovanoti 1 rūs. 1 laip. Vyties kryžiais: Varpeta 1332 Nr., Jeruckis 1333 Nr., Štramas 1334, Kacas 1335 Nr. ir Rimša 1336 Nr.

236) 4 kuopos jaun. pusk. Jonas Tauris. 1923 m. kovo m. 19 d. puolant lenkams Podlipkių kaimą, narsiai kovėsi iki pritrūko šovinių, visą kautynių laiką drąsindamas savo skyrių. Kai pritrūko šovinių, su savo skyriu puolė priešininką durtuvais ir čia garbingai žuvo.

Apdovanotas 1 rūs. 1 laip. Vyties kryžiumi 1330 Nr. 237) 4 kuopos jaun. pusk. Stasys Vaitkus. 1923 m. kovo m. 23 d. puldamas priešininko įsistiprinimus ties Varviškių kaimu, nežiūrint smarkios priešininko ugnies, jis pirmas įsiveržė į priešininko apkasus ir jį naikindamas davė pavyzdį kitiems. Kada buvo nukautas ltn. Beras, pusk. Vaitkus smarkioj ugnij išnešė jo lavoną ir perdavė sanitarams.

Apdovanotas 1 rūs. 1 laip. Vyties kryžiumi 1331 Nr.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko:

238) Raitų žvalgų k-dos jaun. pusk. Vincas Diršė 1920 m. spalio m. 16 d. kautynėse su lenkais ties Trakais buvo pasiūstas su svarbiu pranešimu į apkasus, kur tuo metu lenkai buvo pralaužę mūsų frontą ir veržėsi pirmyn, atkirsdamas mūsų sparnus. Nežiūrint to j. p. Diršė kuo geriausiai atliko savo uždavinį, nors tuo metu tapo 3 kart sužeistas.

Apdovanotas 1 rūs. 1 laip. Vyties kryžiumi 1219 Nr.

239) 3 kulk. kuopos eil. Petras Janulevičius 1919 m. rugsėjo m. 22 d. kautynėse su rusais — bolševikais ties Kalkūnais buvo pasiūstas skubiu ir svarbiu pranešimu batalijono vadui. Nežiūrint smarkios priešininko ugnies ir pavojaus gyvybei, ir nors buvo sužeistas, savo uždavinį atliko puikiai. Kada prisiartinio prie batalijono vado stovyklos, priešininko artilerijos šovinio buvo sunkiai sužeistas, bet laikėsi iki paskutinių jėgų ir tik kada įteikė pranešimą, leido save perrišti.

Apdovanotas 1 rūs. 1 laip. Vyties kryžiumi 1163 Nr.

240) San. vyr. pusk. Aleksandras Ezerskis 1919 m. gegužės m. 23 d. ties Koniukų kaimu, kada priešininkas pradėjo iš visų pusių supti mūsų batalijoną, pasiėmęs šautuvą stojo į grandinę ir pasiėmęs ją vadovauti atmušė besiveržiantį priešininką ir tuo išgelbėjo batalijoną nuo apsupimo.

Apdovanotas 1 rūs. 1 laip. Vyties kryžiumi 1218 Nr.

Karo kronika.

— **Karžygių mirtis.** 1925 m. rugsėjo mėn. 24 d. kautynėse su rifais Maroko krašte du prancūzų puskarininkiai: lakūnas Savorninas ir oro žvalgas Ljopas buvo išsiūsti iš 18 oro eskadrilės bombarduoti priešo užpakalį. Bet jų lėktuvai buvo numušti ir priverttas nutūpti priešo pusėje. Iš visų pusių atbėgę rifai norėjo paimti nelaisvėn prancūzų lakūnus, bet minėti karžygiai visą laiką narsiai gynėsi ir užmušę daug priešininkų pagaliau patys nusišovė.

— **Kova su degtine.** Iki šiol latvių kariuomenės karininkų bei kareivių klubuose buvo laisvai parduodama degtinė visą dieną. Dabar išleistas įsakymas, kuris leidžia pardavinėti degtinę tik nuo 12 iki 20 valandos. Tuo pačiu įsakymu kariuomenėje įvesti pasikalbėjimai karininkų bei puskarininkų su kareiviais dėl alkoholio žalos.

— **Vokiečių konservai iš mirusių anglų karių.** Anglų parlamente (seime) neseniai karo ministras pranešė, kad gandai apie vokiečius, jog jie didžiojo karo metu įsteigę keletą fabriky, kuriuose dirbo iš anglų belaisvių, mirusių stovyklose, konservus, neturi pamato.

— **Didelis karo paminklas.** Rumunai pradėjo statyti didžiausį paminklą žuvusiems did. kare kariams. Paminklas bus pastatytas kryžiaus formoje labai aukštoje vietoje, naktį kryžiaus viršuje degs amžina ugnis, kuri iš tolo bus matoma.

— **Dovanos.** Lenkai apdovanojo savo ordenu „Polonja restituta“ (Atgimusi Lenkija) daug generolų ir karininkų jugoslavių kariuomenėje.

— **Mažas tankas.** Vokiečių karo žurnalas praneša, kad Anglijoje jau padarytas naujas tankas — mažylis, kurį gali aptarnauti vienas kareivis. Naujas tankas gali eiti iki 30 kilometrų per valandą, o plentu jo greitumas siekia net 40 kilometrų. Jisai eina be didelio triukšmo, kaip kiti tankai, ir todėl gali nepastebėtas netikėtai pulti priešininką net ir naktį.

— **Kiek reikia šovinių lėktuvui numušti.** Didžiojo karo pradžioje prancūzų artilerijai retai teko numušti ugnimi vokiečių lėktuvus. Bet jau 1916 m. tam tikslui užtenka 11.000 šūvių, 1918 — tik 7.500. Anglų artilerija pralenkė prancūzus: numušti oro priešininką jai buvo reikalinga: 1917 m. — 8.000 šūvių, 1918 m. — 4.500, o karo pabaigoj tik 1.500 šūvių.

— **Lenkija mažinsianti išlaidas.** Lenkijos finansų ministeris Zdziechovskis parlamente pranešė, kad 1926 m. Lenkijos biudžeto išlaidos turėsiančios būti sumažintos arti 500 milijonų zlotų. Tarp kitko kariuomenės išlaidos turėsiančios būti sumažintos 150 milijonų zlotų sumai.

— **Atsistatydina.** Lenkijos vyriausiojo štabo viršininkas Sosnkovskis įteikia atsistatydinimo pareiškimą, nes jis nesutinkas su vyriausybės nusistatymu dėl sunkios krašto piniginės padėties sutrumpinti karo tarnybos laiką.

— **Sušalo.** 18 rumunų kareivių, kurie stovėjo sargyboj kalnuose netoli Kimpolungo, mirtinai sušalo.

— **Anglija moka skolas.** Anglija vėl sumokėjo Amerikos Jungt. Valstybėms 92.100.000 dol. savo karo skolų dalį.

— **Be to, vokiečių laikraštis „Berliner Tageblatt“** praneša, kad be Anglijos Amerikai dar sumokėjo savo skolų dalį Belgija, Čekoslovakija, Suomija, Vengrija, Lietuva ir Lenkija.

— **Cheminiam karui pasiruošti.** Anglų laikraštis „Westminster Gazette“ praneša, kad Anglija didžiausioj paslaptij nagrinėjanti cheminio karo būdus. Prie minėto darbo dirba daugiau 500 karininkų ir kareivių ir kasmet tam reikalui išleidžiama 150.000 svarų sterlingų.

Be to, praneša, kad neseniai atrastos dvi rūši naujų nuodingų dujų.

— **Sušaudyti.** Taškente bolševikai sušaudė savo minėtos srities karo apygardos viršininką, jo žmoną ir adjutantą už santykių palaikymą su baltąja rusų kariuomene ir rusų emigrantais.

— **Amnestija Latvijoje.** Latvijos seimo teisių komisija priėmė amnestijos įstatymą, kuriuo dovanojami kariams jų padaryti nusizengimai per kovas už Latvijos nepriklausomybę.

— **Latvių jūrų reikalai.** Latvijos eskadros vadas kap. Keizerlingas spaudos atstovams štai ką pranešė: Karo laivas „Virsaitis“ pradėjęs plaukioti gegužės mėn. 1 d. ir baigęs gruodžio mėn. 15 d. Vasaros metu buvo du kartu komandiruotas į Estiją susipažinti su estų teritoriale vandens zona. Komandiravime dalyvavo jūrų instruktorių mokyklos auklėtiniai, kurie susipažino su visa estų laivyno tvarka.

Gruodžio m. 15 d. įvyko laivyno instruktorių mokyklos pirmo kurso auklėtinių laida. Baigusių vieną dalį paskirs į laivyno vienetas, o antrą dalį siųs į statomus Prancūzijoje laivus.

Į antrą kursą priims š. m. sausio mėn. 15 d. Prie mokyklos įrengta dirbtuvė, kur atliekami medžio ir metalo smulkiausieji darbai. Praktiškiems mokinių darbams daug padeda Liepojaus karo uosto dirbtuvės.

Laivų statyba Prancūzijoje eina sėkmingai. Sausio mėnesį įleisiam į vandenius tralerius. Nardomiems laivams jau vidūs prirengti ir dabar statomas jų paviršius. Tralerius ir nardomuosius laivus prancūzai turi atiduoti 1926 met. birželio mėn. 15 d. Laivams atvežti važiuos karo laivas „Virsaitis“.

— **Latvių teismo veikimas.** Latvių karo teismas suteikė „Latv. Kar.“ laikraščiu įdomių žinių apie savo 1924 metų veikimą.

Pulkų teismuose nagrinėta 451 byla, kuriose buvo kaltinta 486 žmonės. Iš jų nuteisė — 432, išteisino — 53 ir amnestuotas — 1. Iš jų nuteista — 26 puskarininkiai, 406 kareiviai, o išteisinta 6 puskarininkiai ir 47 kareiviai.

Nuteistų atskiruose divizionuose yra: Kuržemės — 63 (1923 m. 57); Vidžemės — 81 (1923 m. 103); Latgalijos — 110 (1923 m. 117); Žemgalijos — 105 (1923 m. 144); Technikos — 21 (1923 m. 18); Jūros eskadros — 0 (1923 m. 2); karo valdybose ir įstaigose — 52 (1923 m. 71). Viso 432 (1923 m. 512).

Buvo nuteista: 1921 met. — 869, 1922 met. — 736, 1923 met. — 512, o 1924 met. — 432.

Iš 432 buvo teisiami už šiuos nusikaltimus: už vogimą — 125, už savivališką pasišalinimą — 85, už nusikaltimą sargyboje — 64, už kariškos ir gyvenimo drausmės peržengimą 42, už viršininkų nepaklausymą — 24, už ginklų ir turto naikinimą bei pasisavinimą — 19 ir už kitus nusikaltimus — 31.

Kariuomenė teismas teisė 548 žmones, iš kurių nuteisė — 405, išteisino — 133. Iš nuteistųjų buvo 145 civiliai žmonės. Del kariškų nusikaltimų nuteista 240, (1923 m. 381), o už bendrus nusikaltimus 165 (1923 m. 200).

Iš jų nuteista: mirti — 18, sunkiems darbams kalėjimo — 55, į pataisos namus — 140, tvirtovėn — 1, paprasto kalėjimo — 98, arešto — 6, piniginės baudos — 0, drausmės kuopon — 22, karo kalėjimo 22, degredavo — 1 ir t. t.

Sušaudė 1924 m. 12, o 1923 m. 10 žmonių.

— **Kinijoje.** Gen. Fengo kariuomenė kautynėse ties Tientsinu turėjo sunkų smūgį, kur pranešama, kad žuvę arti 10.000 jo kareivių.

Japonijos vyriausybė siunčianti į Mandžūriją daugiau savo kariuomenės sustiprinti ten savo įgulas ir drauge įspėja kiniečių generolus, kad neleisiam jokių karo veiksmų ties Mandžūrijos geležinkeliu arba japonų zonoj.

„Daily Mail“ praneša, kad japonai užėmė Čangt-solino buveinę Mukdeną ir pasiuntę į Tientsiną du savo laivus naikintojus.

— **Maroke.** Iš Maroko praneša, kad vėl prasidėjo kovos.

Gruodžio 22 d. į Paryžių atvyko Abd El Krimo pasiuntinys kpt. Conning pradėti derybas su prancūzų vyriausybe taikai padaryti. Kpt. Conning pareiškė sutinkąs pripažinti Maroko sultono moralę valdžią, bet reikalaujant rifkabilams pilnos autonomijos.

— **Sirijoje** kovos tebeina. Prancūzai apšaudė Damaską sunkiąja artilerija, kulkosvaidžiais ir orlaiviais.

Kariuomenės gyvenimas.

Grįžo iš Estijos. Gruodžio m. 16 d. grįžo iš Estijos gen. Nagevičius ir pulk. Ingelevičius, kurie ten dalyvavo iškilmėse atidarant Estijos karo ligoninę.

Gen. Nagevičius aplankė Estijos aukštuosius viršininkus, uždėjo vainiką ant paminklo žuvusiems už Estijos nepriklausomybę, aplankė estus karininkus, kurie pernai lankėsi Lietuvoj. Grįždamas Lietuvon buvo sustojęs Rygoj, kur aplankė Latvijos aukštuosius karū viršininkus, susipažino su Latvijos karo sanitarijos padėtim, kur rasta daug naudingų naujoviškumų, kurie pritaikintini ir mūsų karo sanitarijai.

7 pėst. Žem. Kun. But. pulko mokomosios kuopos išleistuvės. Antradienį, 1925 m. gruodžio mėn. 15 d., įvyko devintos laidos mokomosios kuopos išleistuvės. 7 val. pulko koplyčioj kapelionas atlaikė pamaldas ir pasakė išleistuvėms pritaikintą gražų pamokslą.

10 v. 45 m. kuopa išsirikiavo kareivinių kieme, kur pulko vadas pasveikino mokinius, užbaigusius mokomosios kuopos kursą. Pulko adjutantas perskaitė įsakymą apie baigimą ir pakėlimą į laipsnius. Labai gerai baigę buvo pakelti į jaun. pusk., gerai — grandinius ir pakankamai — eiliniaus išleisti.

Pulko vadas pasakė prakalbą, pabrėždamas viršininko rolės svarbumą šių dienų kariuomenėje. Priminė, kad kursas buvo sutrumpintas 1 1/2 mėn. ir neatsižvelgiant į tai, dauguma baigę gerai. Tačiau nereikia manyti, kad jau to ir užtenka, kad jau viską žino. Dabar gavo tikrai pamatines kariško mokslo žinias ir neprivalo tuo pasitenkinti, bet reikia ir toliau semti kuo daugiau žinių ir tobulintis kariškame moksle. Mokslą baigę vieni geriau, kiti blogiau, bet kvotimų komisija negalėjo tikrai įvertinti jų žinojimą, nes kitas gal ir daugiau žinojo, bet per kvotimus nepasisekė gerai atsakyti ir tas paašškės kuopose. Baigę pakelti į atatinamą laipsnį. Tolimesnis pakėlimas pareis nuo to, kaip kas sugebės įgytas žinias naudoti kuopoje. Gal būt, kad tas, kurs dabar baigę eiliniu, pasirodys kuopoje gabesniu, tinkamesniu viršininku, tuomet galės net ir pralenkti tuos, kurie dabar pirmieji baigę.

Kad būtų autoritetingu viršininku, kiekvienas privalo tvirtai mokėti savo pareigas ir sąžiningai jas eiti. Patartina ir kuopose nesiskirti su statutais, ypatingai prieš eisiant į užsiėmimus. Baigdamas linkėjo geros kloties ir sąžiningo pasidarbavimo lavinant kitus.

Po prakalbos pats išdalino liudijimus pabaigimo mokomosios kuopos kurso ir praleido kuopą iškilmės maršu. Išvaizda visų gera. Veidai linksmi ir drąsūs. Neklysdamas galiu pasakyti, kad bus geri viršininkai.

Nors sniegas ir trukdė, tačiau iškilmės maršu praėjo labai puikiai ir sutartinai. Matyt pasidaruota ir išmiklianta neblogiausiai.

Vakare visi išsiskirstė į kuopas pasiryžę pradėti savo darbą ir dalytis su kitais įgytu mokslu.

Nykštukas.

Sportas.

Lietuvoje.

Žiemos sporto rungtynės. Žiemos sportas pas mus žymiai blogesniame stovy, negu pas mūsų kaimynus. Priežastys bus tame, kad retai esti geros žiemos pas mus, o antra, visos žiemos sportui aikštės labai blogos.

Paskutinėse šventėse įvyko 2 hockey rungtynės tarp 2 tik Kaune esančių hockey komandų: LFLS ir KSK. Rungtynės įvyko LFLS čiuožykloj, kuri hockey žaisti visiškai netinkama. Vidury jos yra didelis medis ir šulinys, kurie labai trukdo žaisti.

Pirmos rungtynės pasibaigė LFLS laimėjimu, rezultatai: 5:0, o antras laimėjo KSK, rezultatai: 1:0.

Iš šių dviejų klubų geresnis yra LFLS, kuris jau nuo 1920 metų gyvuoja. KSK žymiai silpnesnis, bet greitu laiku gali būti ir geresnis. Minėta komanda turi savo eilėse tik kelius gerus žaidėjus ir suorganizuota tik šią žiemą.

Būtų pageidaujama, kad ir kiti klubai įsteigtų hockey komandas, nes dviejų Kaunui yra per maža.

Sis žaidimas yra įdomus ir sutraukia daug žiūrovų. Panašių rungtynių žada ir ateity būti.

Pim — pom, kitaip pasakius tenisas ant stalo, neseniai pasirodė Kaune ir plačiai žaidžiamas ir mėgiamas Kauno sportininkų.

Neseniai įvyko jau turnyras KSK pirmenybėms, kurias laimėjo Mileris.

Greitu laiku numatomos Kauno ir Lietuvos pim — pom pirmenybės.

Kauno futbolo apygardos metinis suvažiavimas įvyko Kaune gruodžio mėn. 19 ir 20 dienomis. Svarbiausi jo nutarimai yra šie: paskirti naujos rungtynės tarp KSK ir Makabi, pereinamos rungtynės tarp I B grupės apgalėtojo „ŽAK“ ir paskutinės komandos grupės „A“, pašalinti iš Lygos „Pochodnia“, kaip nesportinę organizaciją. 1926 metais pirmenybių sistema ir komandų skaičius lieka tas pats. Išrinktas naujas komitetas: pirmin. vyr. lt. Pyragius (LFLS) Markevičius (LDS), Balčiūnas (Kovas), Hiršas (Kultus), Bulvičius (LFLS) ir Lifšicas (Makabi).

Š. m. suvažiavimas praėjo be didelių ginčų ir darbas vyko tvarkingai.

Užsieniuose.

Futbolas. Austrijos „Amateur“ laimėjo su Šveicarijos Zuericho Jung Fellons 3:1 ir su Liuksenburgo U. S. Strasbourg 7:1. Lieže Austrija prie 12.000 žiūrovų laimėjo su Belgija 4:3. Čekai pralaimėjo tarpinės rungtynėse su ispanais „Praga — Balcelona“ 2:1. Vienos „Viena“ Paryžiuje laimėjo su Stade Franca'is 8:0 (6:0).

Sportinis Locarno. Šveicarijų iniciatyva Locarnoje įvyko pirmas vokiečių ir prancūzų sporto lygų posėdis, kuriam nutarta atnaujinti sportinius santykius tarp vokiečių ir prancūzų sportininkų. Pirmos tarpvalstybinės rungtynės įvyks neutralėje vietoje — Šveicarijoje, ir jos įvyks 1926 m., 1927 m. Paryžiuje ir 1928 m. Berlyne.

Hakoah pirmenybėse turėjo rungtynes. Hakoah — Amateur 3:3 ir Hakoah Slovan 1:3.

Kas girdėti.

Lietuvoje.

— **Koncertas karo ligoninėj.** Gruodžio m. 20 d. p-lė V. Jonuškaitė savo koncerte karo ligoninėj padainavo ligoniams daug gražių dainų.

Būtų malonu, kad mūsų artistės aplankyti ir kariuomenės dalis, palinksmindamos kariuomenės gyvenimą.

— **Aukštosios policijos mokyklos laida.** įvyko gruodžio m. 17 d. Kaune. Mokyklą baigė 40 nuovadu viršininkų, kurie išvažinėjo į savo užimamas vietas.

— **Klek Lietuvoj bankų.** Pastaruoju laiku Lietuvoje yra 9 akcionierių bankai, 22 savitarpio kredito bankai, 3 bankų namai, 1 bankinė kontora ir 2 kooperatyvų bankai.

— **Trys moters gelbėjo vieną vyrą.** Gruodžio m. 15 d. vakare vienas vyras arti 20 metų nuėjo į Nemuną vandens pasiseiti. Pas akėtę staiga paslydo ir buvo belendęs po ledu, bet laimei čia pat atsirado moteris, kuri griebė skenduolį už plaukų.

Būtų ir tą moterį įtraukęs į vandenį, bet čia greit atvyko pagalbon dar dvi moters ir tuo būdu visos trys drauge ištraukė. Tik matyt vyro nemandagaus būta, nes nepadėkojęs išgelbėtojoms nuėjo miestan.

— **Pasikėsinimai nusižudyti.** Lapkričio m. Vilniuj įregistruota 76 pasikėsinimai nusižudyti: iš jų ketvirtadalis baigėsi mirtimi. Nusizudymo priežastis daugiausia bloga materialė būklė.

— **Naujas geležinkelis.** Gruodžio m. 23 d. atidarytas laikinas traukinių judėjimas nauju geležinkeliu Amaliai — Tryškiai. Tikimasi, kad Velykom bus atidarytas traukinių judėjimas minėta linija toliau, t. y. iki Telšių, nes dabartiniu laiku baigiami geležinkelio žemės darbai apie Telšius.

— **Čičerinas Kaune.** Gruodžio m. 22 d. Sovietų užsienių politikos vedėjas Čičerinas, grįždamas iš Vakarų Europos, sustojo Kaune. Stotį jį pasitiko mūsų civilė ir karo vyriausybė, kariška garbės sargyba ir orkestras. Čičerinas garbės sargyba pasveikino lietuviškai „sveiki vyrai!“ Čičerinas Kaune prabuvo vieną dieną ir turėjo pasitarimą su Lietuvos vyriausybe.

Sis Čičerino apsilankymas Lietuvoj turi didelės politinės reikšmės geriems santykiams pažymėti ir sustiprinti tarp Lietuvos ir Rusijos.

Užsieniuose.

— **Suomijos siena nustatyta.** Jau galutinai nustatyta siena tarp Suomijos ir Sovietų Rusijos, kuri eina rajonuose tarp Ladogos ežero ir Suomijos įlankos. Sienos nustatymo darbas tęsėsi 9 mėnesius.

— **Persija vėl monarkija.** Neseniai buvome rašę, kad Persijos parlamentas nuvertė senąjį karalių ir laikinai valstybę valdyti buvo pavedęs Riza Khanui. Pastaruoju laiku žinios iš Persijos sošinės Teharano praneša, kad Persijos parlamentas naująjį valdytoją Riza Khaną paskyrė karaliumi su teise, kad jam mirus jo sostą gali paveldėti jo vaikai.

— **Estijoje** sudaryta nauja vyriausybė. Valstybės galva yra ūkininkų sąjungos vad. Teemantas. Krašto apsaugos ministru paskirtas gen. Sootas.

Minėtą vyriausybę sudaro ūkininkų sąjunga, darbo partija, krikščionių liaudies partija ir naujakuriai.

— **Nuolatinis oro susisiekimas per Alpes.** Šveicarų oro laivyno draugija nustatė nuolatinį susisiekimą lėktuvais per aukščiausius Alpių kalnus.

— **Vokietijos skolos.** Vokietijos banko pirmininkas d-ras Schachtas savo pranešime nurodė, kad Vokietijos skolos užsieny sudaro arti 3.500.000.000 markių.

— **Vokietijos 1926 m. biudžetas.** Gruodžio m. 19 d. Vokietijos valstybės taryba pabaigė svarstyti 1926 m. biudžetą, kuris subalansuotas 7.700.000.000 markių. Minėtame biudžete numatoma 1.360.000.000 markių karo skoloms mokėti.

— **Prancūzijoje** bloga su pinigais. Prancūzijos pramonininkai pasiūlė savo vyriausybei užtraukti užsieniuose nuo 10 iki 20 milijardų paskolą Prancūzijos finansams atstatyti ir frankui stabilizuoti (sutvirtinti). Paskolai garantuoti (užtikrinti) siūloma užstatyti visa Prancūzijos pramonė.

— **Latvijoje** pagaliau po didelių vargų, kurie tęsėsi arti 2 mėnesių, pasisekė sudaryti naują ministerių kabinetą. Naują kabinetą sudaro dešinėsios partijos, dalis centro ir tautinių mažumų grupės. Naujo kabineto ministeris pirmininkas K. Ulmanis. Minėta vyriausybė turės seime daugumą tik 3 balsais.

— **Lietuviai studentai užsieniuose.** Berno lietuvių studentų draugijos gruodžio m. 31 d. šaukiamas visos Šveicarijos lietuvių studentų atstovų suva-

žiavimas Berne, kuriame tarsis dėl aktingesnio užsienio lietuvių studentų prisidėjimo prie Vilniaus vadavimo darbo užsieniuose.

— **Turkai išvažiuoja iš Anglijos.** Pablogėjus Anglijos Turkijos santykiams dėl Mosulo krašto, daug turkų išvažiuoja iš Anglijos.

— **Naujas popiežiaus manifestas.** Popiežius paskelbė naują katalikams šventę „Kristus Karalius“, kurią švęs kiekvienais metais spalio mėn. paskutinį šventadienį. Popiežius savo aplinkraštyje tarp kitko sako: „Kristaus karalija nors dvasinio pobūdžio, bet liečia ir pilietinį gyvenimą ir visos draugijos bei valstybiniai vienetai esą Kristaus valdiniai. Dėl to valstybių viršūnės (karaliai ir prezidentai) turi viešai pareikšti savo priklausomybę Kristaus karalijai“.

— **Audros Japonijoje nuskandino 20 laivų ir sulaužė arti 40 laivų.** Prancūzijoje audros sulaukė uostuose daug laivų ir pridarė daug nuostolių. Taip pat siautė audros Italijoje, Ispanijoje ir kai kur apšėmė pajūrio miestus. Ispanų sargybos laivai Maroke turėjo pasitraukti į uostus.

Atsiųstieji redakcijai spaudiniai.

Dr. J. Kvedaras. Maistas ir valgių gaminimas. Mokykloms ir šeiminkėms vadovėlis. „Kultūros“ b-vės leidinys, Šiauliai, 204 pusl., kaina 7 litai.

Zmogui, kaip ir kiekvienam gyvam padarui, reikalingas maistas. Be maisto, blogai maitinamas kiekvienas organizmas išsenka ir galų gale miršta. Be kita ko, žmogui reikalinga, kad jo maistas būtų ne tik skanus, pakankamo kiekio, sveikas ir t. t., bet ir atitiktų grožio reikalavimus. Kad ir geriausias, skaniausias maistas, bet jei jis paduotas valgyti kokioje nors šukėje, nešvariame inde ir negražioje apystovose, žmogus valgys jį nenorom, pasibiaurėdamas.

Šiame vadovėlyje mūsų šeiminkės ras daug naujų patarimų, kaip pagaminti sveiko ir gražaus valgio, kiek ir kokio maisto vidutiniam sveikam žmogui, vaikui ir ligoniui reikia. Reikia linkėti, kad šis vadovėlis kuo plačiausiai pasklistų Lietuvoje, kad kiekviena šeiminkė jį turėtų ir dažnai skaitytų. Aiškumo dėliai knygelėje yra daugybė paveikslėlių.

Jeigu norite savo sesutėms ir mergelėms padaryti džiaugsmo, tai vietoj saldinių ar kitų niekniekių geriau nupirkite ir dovanokite šią knygutę. A.

C. F. Stoddard. Ar daryti išimtį alui ir vynui? Vertė V. Rastenis. Liet. Katalikų Blaivybės Draugijos leidinys 32 Nr. 18 puslapių, kaina nepažymėta.

Arklių vagis pradeda savo „amatą“ nuo adatos, o didžiausias girtuoklis pradeda gerti „lengvus gėrimėlius“ alų ir vyną. Be to, tų gėrimų nedidelis alkoholio nuošimtis yra papildomas milžinišku paties gėrimo išgeriamu kiekiu. Įsivaizduokite, kad 3-5 žmonių „kompnijėle“ per kelias valandas išpliaupia statinę alaus. Aiškus dalykas, kad visi bus girti, kaip šaučiai. Šiems gėrimams gaminti ir pardavinėti neturėtų būti jokių palengvinimų, palyginimų su degtine, nes jie ne mažiau, bet dar, gal būt, daugiau padaro žalos.

Kas šiuo klausimu įdoma, būtinai turėtų pasiskaityti šią knygelę. Tinka dalių karininkų ir kareivių bibliotekoms ir skaitykloms. A.

1905 — 1925 Didysis Vilniaus Seimas. Jo 20 metų sukaktuvių paminėjimui. Parašė P. Ruseckas. Kaunas, „Varpo“ b-vės spaustuvė 1925 m. 28 puslapiai, kaina nepažymėta.

Tai nedidelė knygelė, kurioje aprašyti D. V. S. darbai, iš kurių matyti, kad Lietuvos žmonių ligi tol nežymi valstybės sąmonė yra gyva. Lietuvių tauta ilgus laikus vilkusi rusų jungą, slegiama ir varginama nenustojo tos sąmonės. Sunkūs tai buvo laikai, nors buvo žymu, kad Rusija anksčiau ar vėliau turės subirėti. Visa Lietuva knibždėte knibždėjo rusų šnipų, po kaimus ir miestelius švaistosi kariuomenės baudžiamieji būriai, grasydami sušaudysią ar pakarsią, kas tik pasijudins prieš rusus. Bet nepaisant to viso Vilniuje susirinko apie 2000 atstovų ir drąsiai pasakė tiek Rusijai, tiek visam pasauliui, kad Lietuva nori savarankišką gyvenimą gyventi.

Tai buvo gyvos ir susipratusios tautos balsas, kurį ir kurčias turėjo išgirsti.

Bet rusams dar sykį pasisekė kumščiu tą balsą nuslopinti, nors neilgam. Nepraėjo nė 10 metų, kai tie patys rusai turėjo apšėsti Lietuvą ir po 4 metų jų mėginimas, nors nusidažius kita spalva, buvo atremtas lietuvių ginklu.

Didžiojo Vilniaus Seimo nutarimai buvo tikras atgimstančios Lietuvos saulėtekis.

Kas nori apie tai plačiau išgirsti, būtinai turi pasiskaityti šią knygelę. A.

Knygos nemokamai.

Demokratinės respublikos pilietis negali apsieiti be laikraščio ir knygų. Tačiau geros knygos yra brangios ir dėl to ne visiem įperkamos „Trimitas“, numatydama šitą kliūtį, sumanė ją pašalinti šiuo keliu: visiems savo skaitytojams jis duoda 1926 metais įžymesnių rašytojų knygų visai nemokamai.

Kas užsisakys „Trimitą“ ligi 1926 m. sausio 30 d. nemažiau, kai bertainiui metų gaus kartu su pirmuoju „Trimito“ numeriu J. Mikuckio paskutinį eilų rinkinį „Vakaro Kaukės“.

Užsisakiusieji „Trimitą“ ligi nurodyto laiko nemažiau pusmečio gaus nemažą veikalą *D. Liubeckio „Taip mirdavo Lietuviai“*, arba didelį *P. Vaičiūno eilų rinkinį „Tekanti saulė“*.

„Trimitas“ nepartinis šaulių laikraštis, knygos pavidalo, 32 puslapių, paveiksluotas, rašomas aiškiai suprantama kalba; patiekia skaitytojui trumpai visa, ką tiekė kiti laikraščiai per ištisą savaitę. Be to „Trimitas“ pamėnesiui duoda didelį poveiklį kurio nors įžymaus lietuvi.

„Trimito“ turinys labai įvairus: įdomiausi apsakymai, kupini nepaprastų įvykių, mokslo išradimai, įvairenybės ir kiti žinotini dalykai.

„Trimito“ kaina: metams 15 litų, 1/2 m. — 7,50 lt., 2 mėn. 3,75 lt.

Užsieny dvigubai brangiau.

„Trimitą“ galima užsisakyti visose Liet. pašto įstaig. ir pašto agentūrose. „Trimitas“, Kaunas, Laisvės al. 26.

Leidžia vyr. št. karo mokslo skyrius. ||

Redaktorius vyr. leit. A. Majus.

Valstybės Spaustuvė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.